

Концепция за изграждане на център за европейска комуникация (10 години членство на Република България в Европейския съюз)

Любима Йорданова

Българска академия на науките
имейл: ljubima@abv.bg

Резюме. Концепцията поставя за обсъждане в професионална езиковедска и българистична среда проект за изграждане на Център за европейска комуникация като изследователска и обучителна структура с цел подобряване качеството на комуникацията на българските граждани за правилата в Европейския съюз, които трябва да следваме като държава-членка. С разработването на документите по всички секторни политики Центърът ще подобри : 1. работата на законодателната, изпълнителната и съдебната власт; 2. качеството на висшето образование и науката и интегрирането на българските учени в европейското изследователско пространство; 3. гражданската култура чрез по-задълбочени компетенции по европейските политики.

Ключови думи: Център за европейска комуникация, проект

ЗА КОГО Е ВАЖЕН ЦЕНТЪРЪТ ЗА ЕВРОПЕЙСКА КОМУНИКАЦИЯ

В политиката най-важен е диалогът с хората. Те са избирателите, тяхната воля трябва да се следва. Комисарят по Комуникационната стратегия и вицепрезидент на Европейската комисия (мандат 2004-2009) – шведката Маргот Малстрьом казваше: „Не **НА** хората трябва да се говори, а **С ХОРАТА ТРЯБВА ДА СЕ ГОВОРИ!**”

Изграждането в София на **Център за европейска комуникация (като изследователска и обучителна структура)** безспорно ще подобри качеството на комуникацията на българските граждани по правилата в Европейския съюз, които трябва да следваме като държава-членка.

Само ще припомня, че Комуникационната стратегия по разширяването, документ на Европейската комисия за улеснение в интегрирането на новите държави-членки, беше огласена през 2000 г. Националната версия на документа беше огласена от Министерството на външните работи на Република България на 15.01.2002. Там е записано: „Интегрирането на България в Европейския съюз е основен приоритет в програмата на

правителството. Към настоящия момент той се ползва с огромна подкрепа на българското общество и с пълен политически консенсус. Според социологическо проучване от есента на миналата година за влизането на България в Европейския съюз са 82 на сто от гражданите" (Йорданова 2002: 17). Комуникационната стратегия за подготовката на членството на България в Европейския съюз като документ на Министерството на външните работи от 15.01.2002 в **национален план** преследва следните цели:

- Да се обясни какво представлява ЕС.
- Да се обясни какви са ползите от членството.
- Да се обясни предварително какво ще се промени при настъпването на пълноправно членство.
- Да се разпространява обективна информация за ЕС и за страните-членки в България.
- Да се обяснят резултатите от присъединяването на България към ЕС, както за цялото общество, така и за отделни негови групи.
- Да се обясни връзката между темпа на подготовката за членство и процеса на преговори.
- Да се мотивира по-активното участие на българите в процеса на интегриране и в дебата за бъдещето на Европа.
- Да разяснява решенията на държавните институции, свързани с процеса на присъединяване, и с това да гарантира тяхната подкрепа.
- Да подготви всички професионални среди в България за успешно вписване в политиките на ЕС от момента на присъединяването на България.
- Да се разясни цената, която България би платила, ако не влезе или забави влизането си в ЕС.
- Да се подобри общественото познаване и разбиране на предприєдинителните програми на ЕС и да се мотивират всички партньори за по-активно участие в процеса на програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на предприєдинителните инструменти на ЕС (Йорданова 2002: 20).

Като настоява

за „децентрализирана, гъвкава и диалогична“ комуникационна стратегия Министерството на външните работи на Република България посочва сред кръговете, формиращи общественото мнение наред с журналистите, преподавателите и учителите, също и **научните институти** (пак там, с. 22). На 18.06.2002 г. в зала 101 на Министерството на външните работи се състоя и първото събиране на новоучредения **Съвет по европейска комуникация** с председател министъра на външните работи Соломон Паси и заместник-председател министъра по европейските въпроси Меглена Кунева. Той е създаден с постановление 93 на Министерския съвет от 30 април 2002 г. и дейността му е свързана със стратегическо планиране на действията в рамките на Комуникационната стратегия, както и с мониторинг и оценка на нейното изпълнение. Комуникационната стратегия за подготовка на членството на България в Европейския съюз има следните цели:

- Да мобилизира и координира наличните институции и ресурси за провеждане на обществен диалог за европейската интеграция;
- Да доближава българските граждани към реалното измерение на членството в Европейския съюз;
- Да повишава информираността на европейските граждани за България (пак там, с. 27).

Дали и доколко тези цели са постигнати през 2017 г., българските граждани сами ще преценят. Любопитно е обаче, че в Съвета по европейска комуникация участват и представители на академичните среди. Но сега да се върнем към проекта ми за създаване на Центъра за европейска комуникация.

С разработването на модули като виртуални лекции в сайт, създаване на профил във facebook.com и видеа в youtube.com по темата ще се подобри осведомеността на гражданите и ще бъде създадена мотивация у тях за получаване на повече знания във връзка с европейското настояще на Република България като действителен член на Европейския съюз.

С разработването на документите по всички секторни политики Центърът ще подобри:

- **работата на законодателната, изпълнителната и съдебната власт;**

- **качеството на висшето образование и науката и ще подпомогне интегрирането на българските учени в Европейското изследователско пространство;**
- **гражданската култура, която ще се подобри чрез по-задълбочени компетенции по европейските политики.**

Така че отговорът на въпроса „За кого е важен Центърът за европейска комуникация“ е лесен – за цялото българско общество.

Формите на диалог с гражданите са:

- **Модули с виртуални лекции по всички секторни политики на Европейския съюз, подготвени за различни социални групи, включително и за студенти (при студентите ще бъдат включени и 2 въпроса за отговор на лектора с оглед оценка и издаване на сертификат). Те ще бъдат подготвени на базата на конкретния интерес на гражданите, извлечени от официалния сайт на Центъра;**
- **Видеа в специализиран канал на Центъра в youtube.com за облекчено възприемане на сложната материя на европейските документи;**
- **Сайт във facebook.com с помощни линкове към канала и официалния сайт на Центъра.**

В основата на работата ще залегнат принципи, проверени от добрата практика, като принципът на Бил Гейтс негативната информация да идва своевременно, за да може да се реагира веднага и принципът на Ингвар Кампрад (съзателят на „ИКЕЯ“ – бел. Л.Й.): ентусиазъм, пестеливост, отговорност, скромност и простота.

ЛОКАЛИЗАЦИЯ НА ЦЕНТЪРА

Центърът за Европейска комуникация трябва да бъде локализиран в центъра на София, за да е близо до институциите, които освен че ползват информацията в интернет ще имат срещи и със специалистите на Центъра и специални поръчки към тях във връзка най-вече със законодателната дейност, но и с работата на изпълнителната власт – съответните министерства.

Тематично Центърът за Европейска комуникация трябва да бъде свързан със съществуващия сега Институт за български език при БАН, тъй като той е единственият научноизследователски институт у нас, свързан с изследване на българския книжовен език, а от 2007

българският език е един от 24-те официалните езици на Европейския съюз – Сървър „Европа“ – http://europa.eu/european-union/topics/multilingualism_bg (статус към декември 2017).

През октомври 2000 комисар Карлош Моедас от Европейската комисия, ресорен в секторната политика „Изследвания, наука и иновации“, огласи решението на Комисията за отпускане на 30 милиарда евро за научни изследвания за периода 2018-2020. Центърът може да бъде създаден и самостоятелно като държавна структура в сферата на висшето образование и науката.

СТРУКТУРА НА ЦЕНТЪРА

Академично ръководство:

Академичен директор, българист – 1,

Академичен заместник-директор, англицист – 1,

Секретар – 1

Администрация:

Изпълнителен директор – 1,

Помощник-директор -1, юрист, специалист по административно право,

Счетоводител – 1,

Касиер – 1

Българисти-езиковеди. Те ще подготвят виртуалните лекции по секторните политики, ще поддържат сайта, както и сайта във facebook.com и ще участват в създаването на текстовете за видеата в youtube.com – 36.

Преводачи:

Английски език – 2,

Френски език – 2,

Немски език – 2

Електронни специалисти – 5. За видеата в канала в youtube.com се ще работи отделно с фирма, специализирана и в арт-дизайна, като

снимковият архив ще бъде извлечен от Сървър „Европа“ от електронните специалисти на Центъра.

Помощна служба:

Охрана – денонощна, 3 души,

Чистачка -1.

Консултанти (съветници) – 3 души – политолог, европейст и психолог, и тримата – чуждестранни граждани. Както показва Черната книга в последното ѝ издание от 2017, без съветници и съвместна работа с хора от развитата част на Европа процесът на евроинтеграция в България би се забавил. Тримата консултанти (съветници) са подбрани тематично така, че да подобрят и ускорят качеството на работата на Центъра в целия ѝ обем. (Черна книга 2017).

Научен съвет

За негови членове ще поканя хабилитирани колеги от Международното социолингвистическо дружество със седалище в София, повечето българи, както и доктори, защитили дисертациите си. Така младостта и иновацията ще се съчетаят с мъдростта и професионалния и житейски опит.

ЗА ОБЩИЯ СЪСТАВ НА ЦЕНТЪРА СЕ ПРЕДВИЖДАТ 60

ДУШИ. Фирмата за арт-дизайн на видеата ще бъде определена допълнително чрез обществена поръчка. Заплащането ще бъде отделно.

ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ЦЕНТЪРА. ФАЗИ

Основната задача на Центъра за Европейска комуникация е да подготви виртуални лекции, включени в модули за обучение (за студентите), които ще се предложат на колегите от университетите в страната в специалностите *„Българска филология“*, *„Политология“* и *„Социология“*. Модулите за обучение могат да се подготвят по желание на студента, към виртуалните лекции съответният специалист, разработил европейската политика, ще прибави и 2 въпроса, като обучението се организира по електронната поща и с кратки срещи на екипа със студентите по желание в чатрума, особено във фазата на запознанството, когато въпросите към лекторите ще бъдат в изобилие. Лекторът ще оценява критичния подход към изучаваната материя, ще се поощрява творческият подход към темата. Един модул ще включва 12 лекции. Ще има и обратна оценка в духа

на добрите практики – студентите ще оценяват лектора и конкретната лекция по степента на нейната включеност в модула.

Сайтът ще бъде със свободен достъп за кратки или по-задълбочени справки на гражданите по европейските политики. Сайтът на Центъра в социалната мрежа facebook.com също ще се поддържа от специалистите на Центъра и ще бъде разработван едновременно с разработването на европейските политики.

От есента на 2018 трябва да започне подготовката на видеа по отделните политики и създаване на Канал на Центъра за европейска комуникация в youtube.com. Към края на 2018, предвид ангажимента на Република България с Председателството на Европейския съюз от 1.01.2018, трябва да са готови първите образци.

ФАЗИ НА ОБУЧЕНИЕ

Те са две. Фаза на презентация и виртуална фаза.

Фазата на презентацията е предназначена за запознаване на лектора с обучаемите и взаимно опознаване. Обикновено се организира в осем учебни часа. Диалогът е интензивен.

Виртуалната фаза се организира по електронен път. Студентските групи се обучават, като студентите влизат в профила си чрез парола. Тяхното обучение е специфично с отговори на два въпроса на всяка виртуална лекция.

Секторни политики:

- [Аудиовизия и медии](#)
- [Безопасност на храните](#)
- [Борба с измамите](#)
- [Бюджет](#)
- [Външна политика и политика на сигурност](#)
- [Гражданство на ЕС](#)
- [Данъчно облагане](#)
- [Действия в областта на климата](#)
- [Единен пазар](#)

- [Енергетика](#)
- [Здраве](#)
- [Икономически и парични въпроси](#)
- [Институционални въпроси](#)
- [Конкуренция](#)
- [Космос](#)
- [Култура](#)
- [Митници](#)
- [Многоезичие](#)
- [Морско дело и рибарство](#)
- [Научни изследвания и иновации](#)
- [Образование, обучение и младеж](#)
- [Околна среда](#)
- [Потребители](#)
- [Права на човека](#)
- [Правосъдие и вътрешни работи](#)
- [Предприятия](#)
- [Развитие и сътрудничество](#)
- [Разширяване](#)
- [Регионална политика](#)
- [Селско стопанство](#)
- [Спорт](#)
- [Транспорт](#)
- [Трудова заетост и социални въпроси](#)
- [Търговия](#)

- [Хуманитарна помощ и гражданска защита](#)
- [Цифрова икономика и общество](#), обособени секторни политики, статус към януари 2017. Сървър „Европа“- http://europa.eu/european-union/topics_bg. Всяка една от тях има своите подтеми, например **Култура и образование – Аудиовизия и медии, Култура, Образование, обучение и младеж, Многоезичие.**

СЪЩНОСТ НА ВИРТУАЛНАТА ЛЕКЦИЯ

Виртуалната лекция има своите особености. Тя е кратка, представя по-скоро анонс или анотация на темата. Пронизана е с множество линкове към документи, в случая – директиви, регламенти и т.н. Самите документи са включени с цялото си съдържание към нея, заедно с линковете към сървъра „Европа“. Освен това има и речник на непознатите до голяма степен за българските граждани думи и съчетания от думи, както и обяснението им.

За студентите от филологическите специалности, политология и социология към всяка виртуална лекция има и два въпроса, на които те трябва да отговорят с оглед формиране на оценката им по съответната секторна политика и модул за обучение.

Обучението ще се подпомага и от речник, по-скоро енциклопедичен, който ще обяснява значението на евротермина, както и генезиса и развитието му във времето. В практиката си имам работа върху различни типове тълковни речници – фразеологичен, многотомен, на новите думи, на Държавна сигурност, на социализма. Сега ще добавя и евроречник, изработван по моя концепция в Центъра за европейска комуникация.

МОТИВИРОВКА

През 2006, след подписването на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз през 2005 в Люксембург, за своя информация преведох през немската версия Еврогласара и Еврожаргона, за да се убедя, че евроинтеграционният процес на България не може да бъде успешен, без да се познават значенията на типичните евротермини, непознати защото самите думи не са част от речниковия състав на съвременния български гражданин. Споделих този факт с Майкъл Хъмфрис, ръководител на Представителството на Европейската комисия в България през 2007 в София.

Лекциите във фазата на презентацията, които аз ще водя на курсистите, са два документа, които задължително трябва да се познават от българските граждани:

- Конвенция за защита правата на човека и основните свободи (Съвет на Европа), валидна за Република България след ратификация от 1992 и
- Харта на основните права на Европейския съюз (Европейски съюз), влязла в сила през 2009 като правен документ, неразделна част от Лисабонския договор.

Документите на Европейския съюз към всяка европейска политика ще бъдат разработени от езиковеди-българисти.

Редакционната работа в началото на първата година от работата на Центъра ще бъде поета изцяло от мене – разработването на виртуалните лекции, евроречника и статиите му и др. По-късно ще бъдат определени и други редактори, т.е. към всяка виртуална лекция ще има автор и редактор, същият принцип ще се използва и при евроречника. Семинарните обучения на българистите също ще бъдат поети от мене. На по-късен етап ще се включат и консултантите.

Председателството на ЕС на ротационен принцип за 6 месеца в първата половина на 2018 е удобен момент, за да се върви към все по-задълбочено качество на интегрирането на Република България в Европейския съюз. Затова и предлагам създаването на Център за европейска комуникация, като постоянно научноизследователско и учебно звено по Европейските правни разпоредби, които постепенно да бъдат разработени, като се започне от 2018 и се върви назад във времето, поне до 2000. Когато вървеше изслушването на Вивиян Рединг (Люксембург) в Европейския парламент за третото ѝ участие като член на Европейската комисия, тя заяви, че се е интересувала за броя на директивите и са ѝ казали, че са няколко хиляди...

„НЕПОЗНАТИЯТ“ В БЪЛГАРИЯ „БРЮКСЕЛСКИ ЕЗИК“

Този доклад беше изнесен на 17.10.2017 г. в Аулата на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ на 13-ата конференция на Международното социолингвистическо дружество – София на тема „Обществените процеси и тяхното отражение в езика“. Изключително ме зарадва докладът на колежка, изнесен на същия научен форум, която въведе термина **„брюкселски новогovor“**. В доклада се казва дословно следното: *„Заех от Оруел термина „новогovor“, за да означа казионния или бюрократичния език в политиката днес, тъй като*

езиковите принципи, върху които се изгражда този политически речев стил, са еднакви с тези на съществуващия през социализма „дървен език“ (понятието на Ф.Том е преведено у нас като „казионен език“...) на идеологическата пропаганда на тоталитарната държава. Но въпреки тези общи принципи, лексикалният пълнеж е нов и коректен към европейските политически стандарти. Затова използвах прилагателното „брюкселски“ като метонимично означение на връзката на този новогovor с европейските предписания за политически коректно речево поведение. Така достигнах до терминологичното словосъчетание **„брюкселски новогovor“**, за да открия новия дървен език на един вид политическо говорене“ (Ефимова 2017: 3-5).

И така, езиковите термини и конструкции, които използват в речта си политиките на Европейския съюз, са наречени от авторката Андреана Ефимова **„брюкселски новогovor“** по аналогия с термина, въведен от Джорд Оруел, и са характеризирани като **„дървен език“, непознат, неразбираем за широката общественост в България**. Дали бихме могли да обвиним авторката в пристрастие? Не, това е самата истина. От 10 години Република България е действителен член на Европейския съюз, от 10 години, т.е. от 2007 **българският език е един от официалните езици на Европейския съюз**. Както писах по-горе, от 2002, т.е. преди 15 години, е огласена националната версия на Министерството на външните работи на Република България – „Комуникационна стратегия за подготовката на членството на България в Европейския съюз“. Резултатите обаче са такива, каквито ги характеризира А. Ефимова. Това е погледът на езиковеда.

БИБЛИОГРАФИЯ

Бюлетин 2001: ЕС откри информационен център в София. Бюлетин на mediapool.com – <http://www.mediapool.bg/es-otkri-informatsionen-tsentar-v-sofiya-news43072.html>

Ефимова 2017: Ефимова, Андреана. Брюкселски новогovor или популизъм? В: Медии и език. Електронно списание за научни изследвания по медиен език, № 1, 05 март 2017. <https://medialinguistics.com/2017/05/03/355/>, с.3-5.

Йорданова 2002: Йорданова, Любима. Комуникационна стратегия за подготовката на членството на България в Европейския съюз. Министерство на външните работи на Република България, 15 януари 2001. В: България (2001-2002) – културни измерения на реформата. Магистърска теза към виртуалното обучение „Медии и интеркултурна комуникация“, Европа-университет „Виадрина“, Франкфурт О./София, 2002, с.17-27.

Сървърът „Европа“: <http://www.europa.eu>.

Черна книга 2017: Черна книга на правителственото разхищение в България. Съставители Иван Бедров и Петя Дюлгерова, Редактор Зорница Славова. София: Проектен офис за Югоизточна Европа на Фондация за свободата „Фридрих Науман“, 2017. www.chernakniga.bg